

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL
Dimecres, 8 de juny de 2022

**Catequesi sobre la vellesa n. 13. Nicodem. «Com pot néixer un home que ja és vell?»
(Jn 3,4)**

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

D'entre les figures d'ancians més rellevants que surten als Evangelis trobem Nicodem —un dels caps dels jueus—, el qual, volent conèixer Jesús, però d'amagat, va anar a trobar-lo de nit (cf. Jn. 3,1-21). Durant la conversa de Jesús amb Nicodem emergeix el cor de la revelació de Jesús i de la seva missió redemptora, quan diu: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna» (v. 16).

Jesús diu a Nicodem que per a “veure el Regne de Déu” s’ha de “néixer de dalt” (cf. v. 3). No es tracta de començar a néixer de nou, de repetir la nostra vinguda al món, esperant que una nova reencarnació obri novament la nostra possibilitat d’una vida millor. Aquesta repetició no té sentit. Encara més, buidaria de qualsevol significat la vida viscuda, cancel·lant-la, com si fos un experiment fallit, un valor caducat, un envàs rebutjable. No, no és això, aquest néixer de nou del qual parla Jesús és una altra cosa. Aquesta vida és valuosa als ulls de Déu: ens identifica com a criatures estimades per ell amb tendresa. El “naixement de dalt”, que ens deixa “entrar” al regne de Déu, és una generació en l’Esperit, un pas entre les aigües vers la terra promesa d’una creació reconciliada amb l’amor de Déu. És un renaixement de dalt, amb la gràcia de Déu. No és un renéixer físicament una altra vegada.

Nicodem mal interpreta aquest naixement i fa referència a la vellesa com a demostració de la seva impossibilitat: l’ésser humà envelleix inevitablement, el somni d’una eterna joventut s’allunya definitivament, la consumació és el port d’arribada de qualsevol naixement en el temps. Com pot imaginar-se una destinació que tingui forma de naixement? Nicodem pensa així i no troba la manera d’entendre les paraules de Jesús. Què és aquest néixer de nou?

L’objecció de Nicodem és molt instructiva per a nosaltres. Efectivament, podem invertir-la, a la llum de la paraula de Jesús, en el descobriment d’una missió pròpia de la vellesa. De fet, ser vells no sols no és un obstacle per al naixement de dalt del qual parla Jesús, sinó que es converteix en el temps oportú per a il·luminar-lo, desfent l’equivoc d’una esperança perduda. La nostra època i la nostra cultura, que mostren una tendència preocupant a considerar el naixement d’un fill com una simple qüestió de producció i de reproducció biològica de l’ésser humà, cultiven el mite de l’eterna joventut com l’obsessió —desesperada— d’una carn incorruptible. Per què la vellesa és menyspreada de tantes maneres? Perquè porta l’evidència irrefutable de la destitució d’aquest mite, que voldria fer-nos tornar al ventre de la mare, per a tornar sempre joves en el cos.

La tècnica es deixa atraure per aquest mite en tots els sentits: esperant vèncer la mort, podem mantenir viu el cos amb la medicina i els cosmètics, que alenteixen, amaguen, eliminen la vellesa. Naturalment, una cosa és el benestar, una altra cosa és l’alimentació del mite. No es pot negar, però, que la confusió entre els dos aspectes ens està creant certa

confusió mental. Confondre el benestar amb l'alimentació del mite de l'eterna joventut. Es fa molt per a tenir de nou sempre aquesta joventut: molts maquillatges, moltes operacions quirúrgiques per a semblar més joves. Em venen a la ment les paraules d'una sàvia actriu italiana, la Magnani, quan li van dir que li traurien les arrugues, i ella va dir: «No, no les retoquis! M'ha costat molts anys aconseguir-les: no les retoquis!» Les arrugues són un símbol de l'experiència, un símbol de la vida, un símbol de la maduresa, un símbol d'haver fet un camí. No retocar-les per a resultar joves, joves d'aspecte, però allò que interessa és tota la personalitat, allò que interessa és el cor, i el cor resta amb aquesta joventut del vi bo, que com més envelleix millor és.

La vida en la carn mortal és una bellíssima “incompleta”: com certes obres d'art que precisament per estar inacabades tenen un encant únic. Perquè la vida aquí baix és “iniciació”, no compliment: venim al món així, com persones reals, com persones que progressen amb l'edat, però són per a sempre reals. Però la vida en la carn mortal és un espai i un temps massa petit per a custodiar intacta i portar a compliment la part més valuosa de la nostra existència en el temps del món. La fe, que acull l'anunci evangèlic del regne de Déu al qual som destinats, té un primer efecte extraordinari, diu Jesús. La fe ens permet “veure” el regne de Déu. Ens fa capaços de veure realment els molts senyals de l'aproximació de la nostra esperança al seu acompliment, a través de tot allò que en la nostra vida porta el signe que som destinats a l'eternitat de Déu.

Els senyals són els de l'amor evangèlic, de moltes maneres il·luminades per Jesús. I si les podem “veure”, podem també “entrar” en el regne, amb el pas de l'Esperit a través de l'aigua que regenera.

La vellesa és la condició, concedida a molts de nosaltres, en la qual el miracle d'aquest naixement de dalt pot ser assimilat íntimament i fet creïble per a la comunitat humana: no comunica nostàlgia del naixement en el temps, sinó amor pel destí final. En aquesta perspectiva la vellesa té una bellesa única: caminem cap a l'Etern. Ningú no pot tornar a entrar dins el ventre de la mare, ni tan sols en el seu substitut tecnològic i consumista. Això no dona saviesa, això ignora el camí acomplert, això és artificial. Seria trist, fins i tot si fos possible. El vell camina cap endavant, el vell camina cap al destí, cap al cel de Déu, el vell camina amb la seva saviesa viscuda durant la vida. La vellesa, doncs, és un temps especial per a lliurar el futur de la il·lusió tecnocràtica d'una supervivència biològica i robòtica, però sobretot perquè obre a la tendresa del ventre creador i generador de Déu. Aquí jo voldria subratllar aquesta paraula: la tendresa dels ancians. Observeu un avi o una àvia com miren els nets, com els acaronen: aquesta tendresa, lliure de qualsevol prova humana, que ha vençut les proves humanes i es capaç de donar gratuïtament l'amor, la proximitat amorosa de l'un pels altres. Aquesta tendresa obre la porta a entendre la tendresa de Déu. No oblidem que l'Esperit de Déu és proximitat, compassió i tendresa. Déu és així, sap acaronar. I la vellesa ens ajuda a entendre aquesta dimensió de Déu que és la tendresa. La vellesa és el temps especial per a lliurar el futur de la il·lusió tecnocràtica, és el temps de la tendresa de Déu que crea, crea un camí per a tots nosaltres. Que l'Esperit ens concedeixi la reobertura d'aquesta missió espiritual —i cultural— de la vellesa, que ens reconcilia amb el naixement de dalt. Quan pensem d'aquesta manera en la vellesa, llavors ens preguntem: per què aquesta cultura del rebuig decideix rebutjar les persones grans, considerant-les no útils? Els ancians són els missatgers del futur, els ancians són els missatgers de la tendresa, els ancians són els missatgers de la saviesa d'una vida viscuda. Continuem endavant observant els ancians.